

DE FAMILIE ONNES TEELT NATUURINCLUSIEF

Op het bedrijf van Cors Onnes en zijn zoon Leendert Jan, portefeuillehouder akkerbouw in het NAJK-bestuur, heeft de natuur een bijzonder plekje. De familie boert in het Oldambt natuurinclusief. Van de 120 hectare is meer dan 10% in gebruik voor natuurdoeleinden.

Het bedrijf was een van de eerste waar een nest van de zeldzame grauwe kiekendief werd gespot, een roofvogel met een voorliefde voor graanvelden, die op de grond broedt. Cors, lid van de Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningen (ANOG), houdt er sindsdien warme contacten op na met natuurbeschermingsorganisaties als Grauwe Kiekendief, Kenniscentrum Akkervogels en de Vogelbescherming. Zo werkte hij ondermeer mee aan een proef om de veldleeuwriekenpopulatie te vergroten door tijdens het zaaien af en toe de zaaimachine omhoog te trekken, want de veldleeuwriek nestelt graag bij een open plek op de akker. Het bleek geen toegevoegde waarde te hebben, "omdat ze in de akkerranden wilden nestelen".

Mengsels

Het areaal natuurperceel op het Finsterwolder bedrijf is aanzienlijk en gevarieerd: 10,5 hectare akkerranden, 4 hectare vogelakker en 30 are wintervoedselveldje. Allemaal prima kleigrond, waar je ook

een mooi gewas op zou kunnen telen, maar waar nu de natuur de volle ruimte krijgt. De natuurvelden zijn ingezaaid met verschillende zaadmengsels, afhankelijk van het doel. Zo bevat het wintervoedselveldje, bestemd voor overwinterende akkervogels, naar verhouding veel graan. Zelf heeft Cors er nog wat zonnebloemenzaad doorheen gemengd. "Op de zonnebloemen landen dan roofvogels op, zoals een ruigpootbuizerd. Maar eigenlijk ben ik geen echte vogelkenner", bekent Cors. "Ik heb moeite op elkaar lijkende soorten te herkennen. Maar ik kan er wel heel erg van genieten." Het wintervoedselveldje ligt naast de boerderij. Een eerdere proef met zo'n veldje in de polder, dichtbij een kwelder werd geen succes. "Dat werd door de ganzen platgewalst."

Veronkruiding

De akkerranden hebben weer een andere plantensamenstelling. Die bieden schuilplaats en nestplek. Het is aantrekkelijk territorium voor vogels en insecten, maar ook voor bijvoorbeeld slakken en muizen. Die overlast valt mee, zegt Cors. "Na het

zaaien strooien we weleens slakkenkorrels langs de randen. Maar in droge jaren heb je er geen last van. En voor muizen heb je de roofvogels", vertelt hij.

Om de drie jaar worden de veelal kruidenrijke randen op een andere plek aangelegd om veronkruiding te voorkomen. "Vooral kweekgras en distels moet je goed in de hand houden", aldus Cors. De distels mag hij pleksgewijs bestrijden. "Als dat niet zou mogen, heb ik een heel groot probleem." Een probleem is in ieder geval niet de vergoeding voor het natuurproductiewerk. Die is volgens Onnes naar behoren. "Het hoeft niet helemaal hetzelfde te zijn als van een landbouwgewas, want je hebt er ook minder kosten en minder werk aan", vindt Leendert Jan. "Met zo'n natuurstrook kun je bovendien van een gerend perceel een mooi rechthoekig stuk maken. Dat heeft ook een zekere waarde. En het heeft waarde, omdat je er zelf van geniet."

Niet-kerende grondbewerking

Cors en Leendert Jan doen aan niet-kerende grondbewerking. "Dit jaar nog niet waar volgend jaar de bieten komen",

vertelt Cors. "Dat waren we wel van plan, maar eind oktober hebben we de groenbemester toch maar ondergeploegd, omdat het te nat was. Je neemt dus wat risico, ook omdat je onder nattere omstandigheden wintertarwe moet zaaien. Het ene jaar pakt het goed uit, het andere niet. Maar tot nog toe hebben we er geen spijt van dat we het zo doen."

Leendert Jan: "Wij kijken liever naar de langere termijn. Ik wil hier zeker dertig, veertig jaar door. Daarvoor moet de bodemkwaliteit op zijn minst hetzelfde zijn, maar liefst beter." Cors: "Zoals we in het verleden bezig zijn geweest, ging ten koste van het bodemleven en de verkrui-melbaarheid. Het is slecht voor de grond. Met niet-kerende grondbewerking hou je de bovenlaag beter in conditie." Er is wel meer kans op problemen met duist, is Cors' ervaring. "Om het onkruid de baas te blijven is glyfosaat onontbeerlijk." Behalve voor noodgevallen, blijft de ploeg in ieder geval ook nodig voor de natuur-stroken en in de luzerneteelt. Op niet geploegd land zorgde die teelt voor veel opslagproblemen in de tarwe. Onnes heeft een onland-ploeg met kunststof risters. Daaraan plakt de klei minder. Cors: "Klei aan de risters kost veel extra trekkracht. De risters slijten nu weliswaar ietsjes sneller, maar dat is te verwaarlozen. We ploegen ook minder."

'Geen spijt van niet-kerende grondbewerking'

Cors Onnes op zijn wintervoedselveldje

Geitenmest en riet

Bemesten doet Onnes met geitenmest. Ook de kippenmest uit de twee verhuurde stallen met vleeskippen was eventueel beschikbaar, maar geitenmest past beter, vindt Cors. "In slachtkuikenmest zit veel stikstof. We bemesten in augustus. Als het gewas de stikstof nodig heeft, is die al voor een groot deel verdwenen. Dat heeft dus geen zin." Cors gebruikt de geitenmest vooral om de bodemstructuur te verbeteren. Ook gebruikt hij daarvoor aangespoeld riet van het waterschap. Dat composteert hij, voordat hij het uitrijdt. Cors: "Het waterschap mag het riet als natuurproduct afvoeren, omdat ons bedrijf valt binnen de afstandsnorm die daarvoor geldt. En doordat we het zelf composteren hoeven we het niet op te voeren in de mestboekhouding. Een klein nadeel is dat we er regelmatig plastic tussenuit moeten vissen, dat meegekomen is." Onnes heeft onlangs voor de verspreiding een meststrooier aangeschaft. Ook gebruikt hij vloeibare meststoffen. "Die kun je heel nauwkeurig toepassen." Verder gebruikt hij ook wat Betacal voor structuurverbetering.

Bodem

Op de Oldambtster klei moeten de bieten al heel vroeg in de campagne de grond

uit om problemen voor te zijn. "De grond wordt heel kleverig als het regent. Als dat gebeurt, moet je heel erg veel geduld hebben", zegt Cors. "We willen daarom altijd liefst zo vroeg mogelijk rooien. Wij zijn premierooiers", vult zijn zoon aan. Dit jaar waren ze er op 17 en 18 september uit. Net voor de regen. De oogst (19 hectare) viel niet tegen: 76,7 ton per hectare met 17,41% suiker en een winbaarheid van 90,2.

De bieten waren dit jaar wel opvallend ongelijkmatig: veel grotere en kleinere door elkaar. Cors: "Door de insectenvraat zaten er dit jaar veel gaten in de rijen, waardoor ze ongelijkmatiger groeiden. Met neonicotinoiden gecoat zaad was de opbrengst hoger geweest, maar we zijn tevreden." Cors heeft dit jaar noodgedwongen twee keer moeten spuiten tegen aardvlooien en bietenkevers. Het was de eerste bestrijding in vijf jaar. "Jammer, want je spuit daarmee ook sluipwespen en lieveheersbeestjes dood." Cors: "Bieten zijn voor ons het allerbeste vruchtwisselingsgewas. Ze hebben het koolzaad goeddeels verdrongen. We telen het alleen nog op een perceel, waar we de bieten niet aan de weg kunnen leggen."

Ton Schönwetter